

Geodata – en strategisk resurs för Landsbygd- och infrastrukturs- departementet

Geodata – en strategisk resurs för Landsbygd- och infrastruktursdepartementet

Många statliga verksamheter under Landsbygd- och infrastruktursdepartementet är beroende av geografisk information och fastighetsinformation.

Alla dessa skulle gynnas av ett säkert och robust informationsekosystem – för allt från infrastrukturplanering och underhåll till samhällsbyggnad och analys av samhällsdata.

Geodata är viktig för ekonomisk tillväxt och helt avgörande för digitalisering. Geodata är som den digitala ryggraden för modern samhällsutveckling – särskilt när det gäller landsbygd och infrastruktur.

Geodataberoende myndigheter/bolag inom departementets budget

Boverket
Lantmäteriet
Luftfartsverket
Sjöfartsverket
Skogsstyrelsen
Statens jordbruksverk
Statens väg- och transportforskningsinstitut
Statens veterinärmedicinska anstalt
Trafikverket
Transportstyrelsen.

Övrig geodataberoende verksamhet av vikt för departementet

Livsmedelsverket
Sveriges lantbruksuniversitet.

Geodata är digital information som beskriver företeelser med ett geografiskt läge.

Det kan vara information om platser, byggnader, sjöar, vägar, fastigheter, vegetation eller befolkning, allt kopplat till en specifik plats på jorden.

Landsbygd- och infrastruktursdepartementets bidrag till vägen framåt

Se geodata som en kritisk infrastrukturfråga, på samma nivå som elnät, bredband och cybersäkerhet.

1. Hitta ändamålsenliga former för **finansiering** av de offentliga investeringarna och förvaltning av geodata som genererar samhällsnytta
2. Ge **nationellt samordnad styrning** till myndigheterna för genomförande av strategiska planen
3. **Tänk informationsförsörjning** och undersök möjligheterna med geodata och digitalisering inför beslut och styrning samt i redan initierade eller kommande utvecklingsuppdrag till myndigheterna
4. **Frigör resurser** för utveckling av tydliga rättsliga regler
5. **Samordna och koordinera** frågorna mellan berörda departement. Myndigheterna behöver kunna göra detta tillsammans
6. **Stärk tillgången till geodata** inom transportinfrastruktur, jordbruk, skog, livsmedelsförsörjning och samhällsbyggnad.

"Geodata är helt avgörande för Statens jordbruksverk, både för att styra jordbrukspolitiken och för att säkra Sveriges livsmedelsförsörjning. Det handlar om att förstå var, hur och vad som odlas, och att kunna fatta smarta beslut om markanvändning, miljö och stöd."

/ Statens jordbruksverk

Nyttor med geodata för Landsbygd- och infrastruktursdepartementet

För landsbygdsutveckling

- **Smart landsbygd:** Geodata möjliggör digitalisering av jordbruk, skogsbruk och boendemiljöer. Det ger landsbygden samma möjligheter som städer när det gäller innovation och tillväxt
- **Planering och resurshantering:** Genom att kartlägga markanvändning, naturresurser och befolkning kan man fatta bättre beslut om exempelvis var nya bostäder, skolor eller vårdcentraler bör placeras
- **Miljöskydd och hållbarhet:** Geodata hjälper till att identifiera känsliga naturområden, övervaka klimatförändringar och planera för hållbar markanvändning.

För infrastruktur

- **Effektiv planering och byggnation:** Exakta kartdata och höjdmodeller gör det möjligt att planera vägar, broar, farleder och järnvägar med hög precision och lägre kostnader
- **Underhåll och drift:** Geodata används för att övervaka status på väg- och järnvägsanläggningar samt vattenledningar och elnät, vilket gör det lättare att förebygga problem och optimera resurser. Samtidigt som de möjliggör effektivare och säkrare godstransporter
- **Krisberedskap:** Vid översvämningar, skogsbränder eller andra naturkatastrofer är geodata avgörande för att snabbt kunna agera och koordinera insatser.

För ett hållbart samhälle med bra boende i livskraftiga miljöer

Med ett nationellt enhetligt system för informationshantering (geodata) så uppnås:

- förkortade ledtider med hjälp av bättre statistikhantering
- möjlighet för kund och handläggare att med rätt behörighet följa ärenden, förutsatt att tjänsterna i Ena - Sveriges digitala infrastruktur realiserats
- förutsättning för kvalitativt AI-stöd
- med stöd av digitala tvillingar möjlighet till maskinell prövning av t.ex. bygglov och digital hantering av bygglov och andra PBL-ärenden
- nödvändiga registeruppgifter/grunddata samlas naturligt och maskinellt
- informationsansvariga myndigheter för geodata är utpekade
- möjlighet att utbyta relevant information utefter behov och behörighet i olika ärenden
- tjänster och effektiv kommunikation mot enskilda och företag
- besparingarna inom samhällsbyggnadsprocessen, genom effektivare, säkrare, mer förutsägbara och snabbare beslut.

Foto: Trafikverket

Konsekvenser av att inte genomföra nationell strategisk plan för geodataområdet

Dubbelarbete och ineffektivitet

- Myndigheter och kommuner bygger parallella lösningar
- Bristande samordning ökar kostnader och minskar återanvändning
- Försvar, samhällsskydd och klimat måste skapa separata lösningar

Lågeffektiv digitalisering

- Svårigheter att automatisera beslut och processer
- Hämmande för innovation inom AI, digital tvilling och smarta tjänster

Sårbart och osäkert

- Möter inte behov av utveckling mot nya krav på robusthet
- varierande bedömningar av informationens känslighet mellan myndigheter som tillhandahåller samma information

Begränsad tillgång till data

- Företag får svårt att få tillgång till offentlig geodata i rätt format, tid och kvalitet
- Det bromsar nya affärsmodeller och investeringar

Svagare krisberedskap och klimatanpassning

- Ingen samlad bild av lägesinformation i kris
- Svårt att planera för klimatförändringar och resiliens

Förlorad konkurrenskraft

- Svenska företag halkar efter när andra länder gör geodata till en strategisk resurs.
- Risk att Sverige missar mål i digitaliseringsstrategin och EU:s gröna omställning

Kostsam avsaknad av enhetlighet

- Det är kostsamt att göra om och göra rätt om marknaden och enskilda myndigheter väljer olika vägar i digitaliseringsarbetet.

"En stor risk och utmaning om inte datafrågorna prioriteras och regleras är att offentlig verksamhet och transportsystemet kommer att tappa i effektivitet och bygga på den digitala skulden med exempelvis ett försvårande säkerhetsarbete som följd."

/Trafikverket

